

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä
10 päivänä marraskuuta 1993
Lausunto n:o 6

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 5 päivänä loka-kuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 178 laiksi peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina maatalousneuvos Heimo Hanhilahti maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettipäällikkö Raimo Sailas valtiovarainministeriöstä, jaostopäällikkö Olavi Lindstedt Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, hallituksen sihteeri Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista ja maanviljelijä Harri Finnilä Haapajärveltä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vuoden 1995 loppuun. Lain mukaan vientikustannusmaksua ei peritä, jos maksuvelvollinen kesannoi määrätyn osuuden tilan peltoalasta. Luonnollisen henkilön olisi maksusta vapautukseen kesannoitava peltoalastaan 15 prosenttia. Oikeushenkilön olisi kesannoitava 50 prosenttia. Oikeushenkilön kesannoimisehtoa voitaisiin kuitenkin määrättyissä tapauksissa alen-
taa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Esitys liittyy vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunta toteaa peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta annetun lain tavoitteena olevan vähentää viljelyksessä olevaa peltoalaa ja viljelijäämien syntyä. Voimassa olevan lain mukaan peltoalan perusteella suoritettavaa vientikustannusmaksua ei peritä, kun peltoalasta vähintään 85 prosenttia on nurmella. Hallituksen esityksen mukaan kyseinen

osuus säilyisi ennallaan, mikä vastaisi myös maataloustuloneuvotteluissa saavutettua sopimusta.

Maksusta vapautumiseen vaadittu nurmialan osuus kokonaispinta-alasta on lain voimassa ollessa vaihdellut ollen alhaisimmillaan 80 prosenttia ja enimmillään 90 prosenttia. Maksuvapautusta on alun perin perusteltu sillä, että laista aiheutuva kesannointitarve saattaisi vaikeuttaa huomattavasti kotieläinten ruokinnan järjestämistä sellaisilla nautakarjatilajoilla, joilla lähes koko peltoala käytetään nurmirehun tuottamiseen. Nurmiosuuden perusteella myönnettävällä maksuvapautuksella on suuri merkitys Itä- ja Pohjois-Suomen maidontuotantoalueilla.

Valiokunta toteaa, että maksusta vapautumiseen vaadittavan nurmimäärän alentamiselle on esitettävissä vahvoja perusteita, vaikka alentaminen johtaisikin lain tavoitteiden vastaisesti viljelyksessä olevan peltomäärän kasvamiseen. Ilmeistä onkin, että laista nykyisellään aiheutuva kesannointitarve vaikeuttaa merkittävästi kotieläinten ruokinnan järjestämistä erityisesti sellaisilla pienillä nautakarjatilajoilla, joilla lähes koko peltoala käytetään nurmirehun tuottamiseen. Valiokunta toteaa edelleen, että vapautumiseen vaadittavaa nurmimäärää määriteltäessä tavoitteena tulisi myös olla se, että maatalojen tuotantotoiminta voisi nykyistä paremmin määräytyä maamme eri osissa vallitsevien ilmastollisten tuotanto-olosuhteiden mukaan.

Valiokunta tuo tässä yhteydessä esiin kesannointijärjestelmän maatilojen tuotantotehokkuutta alentavat vaikutukset, jotka kärjistyvät vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa. Yksittäisten maatilojen osalta tilannetta vaikeuttaa edelleen velkamäärien epätasainen jakaantuminen tilojen kesken. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että selvitetään, voitaisiinko kesannointivoitteen myönnettäviä helpotuksia käyttää vaikeuksiin joutuneiden maatilojen talouden va-

kauttamiseen kuitenkin siten, ettei kokonaistavoite peltoalan vähentämisestä vaarannu.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä edellä esitetyn huomautuksin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Kalli, Kohijoki, Koistinen, Koski, Lahikainen, Polvinen, Pul-

Edellä esitetyn perusteella valiokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta mietintöönsä laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

liainen, Rajamäki, Rinne, Saario ja Urpilainen sekä varajäsenet Björkenheim, Laakkonen ja Puhakka.

Eriävä mielipide

Hallituksen esityksen 7 §:n 4 momentin mukaan (johon valiokunnan enemmistökkin on päättänyt) vientimaksua ei tarvitsisi suorittaa muun muassa, jos viljelmään kuuluvasta maksuvelvollisuuden perusteena olevasta peltoalasta kasvukauden ajan vähintään 85 prosenttia on nurmella. Tämä ns. nurmiprosentti on hyvin tärkeä luku karjatilajoilla. Olennainen kysymys on, mikä prosenttiluku houkuttelee karjatilallisia tehokkaimmin luopumaan viljanviljelystä, so. he ostavat karjan tarvitseman viljan viljanviljelijöiltä. Tämä on myös pohjoinen-etelä-kysymys. Ihanteellisessa pohjoisen karjatilalliset ostavat viljan etelän viljanviljelijöiltä, jolloin toteutuu alueellinen työnjako maataloustuotannon keskeisten tuotannonhaarojen kesken.

Viime vuosina prosenttiluku on vaihdellut 80:n ja 90:n välillä. Luotettavan, empiirisen asiantuntijalausunnon mukaan, jos luku on 90, niin harvat siirtyvät. Jos luku on, kuten hallitus ehdottaa, 85, niin moni epäröi, mutta jos se on 80, haluttu siirtymisvaste saavutetaan. 80 prosenttia ei lisää ylituotantoa karjatilajoilla. Niillähän on jo tuotantokiintiö ja lisäksi vasikkapula rajoittaa tuotantoa. Kun viljanviljelyala pienenee, niin vientituenkin tarve pienenee. Menetellyllä voidaan saada laajaperäistämisen kautta myös ympäristönsuojelullista hyötyä.

Edellä olevan perusteella olisi pitänyt päätyä 80 prosentin nurmiosuuteen.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1993

Erkki Pulliainen

Pirkko Laakkonen

Osmo Polvinen

Heikki Rinne

Kari Urpilainen